

Traktat Przeciwwojenny

podpisany w Paryżu dnia 27-go sierpnia 1923 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ustawą z dnia 13-go lutego 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 83).

Przekład.

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna,
komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego siódmego sierpnia tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku podpisany został w Paryżu pomiędzy Niemcami, Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Belgją, Francją, Wielką Brytanią z Irlandją Północną i z częściami Imperjum Brytyjskiego, któ-

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE

N O U S, I G N A C Y M O Ś C I C K I,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront Salut:

Un Traité de renonciation à la guerre ayant été signé à Paris entre l'Allemagne, les États-Unis d'Amérique, la Belgique, la France, la Grande Bretagne avec l'Irlande du Nord et les parties de l'Empire Britannique qui ne sont pas individuellement membres de la Société des Nations, le Dominion de Canada, le Commonwealth d'Australie, le Dominion de Nouvelle Zélande, l'Union de l'Afrique du Sud, l'État

re nie są samodzielnymi członkami Ligi narodów, Dominjum Kanady, Federacją Australijską, Dominjum Nowej Zelandji, Unją Południowo-Afrykańską, Wolnem Państwem Irlandji, Indjami, Włochami, Japonją, Polską i Czechosłowacją, Traktat o wyrzeczeniu się wojny, który brzmi jak następuje:

Traktat Przeciwojenny, podpisany w Paryżu, dnia 27 sierpnia 1928 r.

PREZYDENT RZESZY NIEMIECKIEJ, PREZYDENT STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WIELKIEJ BRYTANJI, IRLANDJI I TERYTORJÓW POZA MORZAMI, CESARZ INDYJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WŁOCH, JEGO CESARSKA MOŚĆ CESARZ JAPONJI, PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI CZECHOSŁOWACKIEJ,

Mając głębokie poczucie ciężącego na nich uroczystego obowiązku rozwijania dobrotytu ludzkości;

Przekonani, że nadeszła chwila przystąpienia do szczerego wyrzeczenia się wojny jako narzędzia polityki narodowej, dla utrwalenia stosunków pokojowych i przyjaznych istniejących obecnie między ich ludami;

Przekonani, że do wszelkich zmian w ich wzajemnych stosunkach powinno się dążyć wyłącznie zapomocą środków pokojowych i urzeczywistniać je w porządku i pokoju, oraz że każde Mocarstwo podpisujące, któreby odtąd starało się rozwijać swoje interesy narodowe uciekając się do wojny będzie musiało być pozbawione korzyści traktatu niniejszego;

Mając nadzieję, że, zachęcane ich przykładem, wszystkie inne narody świata przyłączą się do tych wysiłków ogólnoludzkich i przez przystąpienie do Traktatu niniejszego, skoro tylko uzyska on moc obowiązującą, udostępnią swoim ludom korzystanie z jego dobroczynnych postanow-

Libre d'Irlande, l'Inde, l'Italie, le Japon, la Pologne et la Tchécoslovaquie, le vingt sept août mil neuf cent vingt huit, Traité dont la teneur suit:

Traité de renonciation à la guerre, signé à Paris, le 27 août 1928.

LE PRÉSIDENT DU REICH ALLEMAND, LE PRÉSIDENT DES ÉTATS-UNIS D'AMÉRIQUE, SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE, SA MAJESTÉ LE ROI DE GRANDE-BRETAGNE, D'IRLANDE ET DES TERRITOIRES BRITANNIQUES AU DELÀ DES MERS, EMPEREUR DES INDES, SA MAJESTÉ LE ROI D'ITALIE, SA MAJESTÉ L'EMPEREUR DU JAPON, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE TCHÉCOSLOVAQUE,

Ayant le sentiment profond du devoir solennel qui leur incombe de développer le bien-être de l'humanité;

Persuadés que le moment est venu de procéder à une franche renonciation à la guerre comme instrument de politique national afin que les relations pacifiques et amicales existant actuellement entre leurs peuples puissent être perpétuées;

Convaincus que tous changements dans leurs relations mutuelles ne doivent être recherchés que par des procédés pacifiques et être réalisés dans l'ordre et dans la paix, et que toute Puissance signataire qui chercherait désormais à développer ses intérêts nationaux en recourant à la guerre devra être privée du bénéfice du présent Traité;

Espérant que, encouragées par leur exemple, toutes les autres nations du monde se joindront à ces efforts humanitaires et, en adhérant au présent Traité dès qu'il entrera en vigueur, mettront leurs peuples à même de profiter de ses bienfaites stipulations, unissant ainsi les nations civilisées

Treaty of renunciation of war, signed at Paris, 27th august 1928.

THE PRESIDENT OF THE GERMAN REICH, THE PRESIDENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA, HIS MAJESTY THE KING OF THE BELGIANS, THE PRESIDENT OF THE FRENCH REPUBLIC, HIS MAJESTY THE KING OF GREAT BRITAIN, IRELAND AND THE BRITISH DOMINIONS BEYOND THE SEAS, EMPEROR OF INDIA, HIS MAJESTY THE KING OF ITALY, HIS MAJESTY THE EMPEROR OF JAPAN, THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND, THE PRESIDENT OF THE CZECHOSLOVAK REPUBLIC,

Deeply sensible of their solemn duty to promote the welfare of mankind;

Persuaded that the time has come when a frank renunciation of war as an instrument of national policy should be made to the end that the peaceful and friendly relations now existing between their peoples may be perpetuated;

Convinced that all changes in their relations with one another should be sought only by pacific means and be the result of a peaceful and orderly process, and that any signatory Power which shall hereafter seek to promote its national interests by resort to war should be denied the benefits furnished by this Treaty;

Hopeful that, encouraged by their example, all the other nations of the world will join in this humane endeavor and by adhering to the present Treaty as soon as it comes into force bring their peoples within the scope of its beneficent provisions, thus uniting the civilized nations of the world

wień, łącząc w ten sposób narody cywilizowane świata we wspólnym wyrzeczeniu się wojny jako narzędzia ich polityki narodowej;

Postanowili zawrzeć Traktat i w tym celu wyznaczyli jako swoich pełnomocników, a mianowicie:

Prezydent Rzeszy Niemieckiej:

p. Dr. Gustawa STRESEMANN, Ministra Spraw Zagranicznych;

Prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki:

Szanownego Franka B. KELLOGGA, Sekretarza Stanu;

Jego Królewska Mość Król Belgów:

p. Pawła HYMANSA, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Stanu;

Prezydent Republiki Francuskiej:

p. ARYSTYDESA BRIANDA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Jego Królewska Mość Król Wielkiej Brytanji, Irlandji i terytorjów Brytyjskich poza morzami, Cesarz Indyj:

Za Wielką Brytanię, Irlandję Północną i wszystkie części Imperjum Brytyjskiego, które nie są oddzielnie członkami Ligi Narodów:

Wielce Szanownego Lorda CUSHENDUN, Kanclerza Księstwa Lancaster, Sekretarza Stanu dla spraw zagranicznych a. i.;

Za Dominjum Kanady:

Wielce Szanownego Williama LYON MACKENZIE KINGA, Pierwszego Ministra i Ministra Spraw Zagranicznych;

Za Federację Australijską:

Szanownego Alexandra John McLACHLANA, Członka Rady Wykonawczej Federalnej;

Za Dominjum Nowej Zelandji:

Szanownego Sir Christophora James PARRA, Wysokiego Komisarza Nowej Zelandji w Wielkiej Brytanji;

Za Unję Południową Afrykańską: Szanownego Jacobus Stephanus SMITA, Wysokiego Komisa-

du monde dans une renonciation commune à la guerre comme instrument de leur politique nationale;

Ont décidé de conclure un Traité et à cette fin ont désigné comme leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

Le Président du Reich Allemand:

M. le Docteur Gustaw STRESEMANN, Ministre des Affaires Étrangères;

Le Président des États-Unis d'Amérique:

L'Honorable Frank B. KELLOGG, Secrétaire d'État;

Sa Majesté le Roi des Belges:

M. Paul HYMANS, Ministre des Affaires Étrangères, Ministre d'État;

Le Président de la République Française:

M. Aristide BRIAND, Ministre des Affaires Étrangères;

Sa Majesté le Roi de Grande-Bretagne, d'Irlande et des Territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes:

Pour la Grande-Bretagne et l'Irlande du Nord et toutes les parties de l'Empire Britannique qui ne sont pas individuellement membres de la Société des Nations:

Le Très Honorable Lord CUSHENDUN, Chancelier du Duché de Lancaster, Secrétaire d'État pour les Affaires Étrangères *par intérim*;

Pour le Dominion du Canada:

Le Très Honorable William Lyon MACKENZIE KING, Premier Ministre et Ministre des Affaires Extérieures;

Pour le Commonwealth d'Australie:

L'Honorable Alexander John McLACHLAN, Membre du Conseil Exécutif Fédéral;

Pour le Dominion de Nouvelle-Zélande:

L'Honorable Sir Christophor James PARR, Haut-Commissaire de la Nouvelle-Zélande en Grande-Bretagne;

Pour l'Union de l'Afrique du Sud: L'Honorable Jacobus Stephanus SMIT, Haut-Commissaire de

in a common renunciation of war as an instrument of their national policy;

Have decided to conclude a Treaty and for that purpose have appointed as their respective Plenipotentiaries:

The President of the German Reich:

Dr. Gustav STRESEMANN, Minister for Foreign Affairs;

The President of the United States of America:

The Honourable Frank B. KELLOGG, Secretary of State;

His Majesty the King of the Belgians:

Mr. Paul HYMANS, Minister for Foreign Affairs, Minister of State;

The President of the French Republic:

Mr. Aristide BRIAND, Minister for Foreign Affairs;

His Majesty the King of Great Britain, Ireland and the British Dominions Beyond the Seas, Emperor of India:

For Great Britain and Northern Ireland and all parts of the British Empire which are not separate members of the League of Nations:

The Right Honourable Lord CUSHENDUN, Chancellor of the Duchy of Lancaster, Acting Secretary of State for Foreign Affairs;

For the Dominion of Canada:

The Right Honourable William Lyon MACKENZIE KING, Prime Minister and Minister for External Affairs;

For the Commonwealth of Australia:

The Honourable Alexander John McLACHLAN, Member of the Executive Federal Council;

For the Dominion of New Zealand:

The Honourable Sir Christophor James PARR, High Commissioner for New Zealand in Great Britain;

For the Union of South Africa:

The Honourable Jacobus Stephanus SMIT, High Commissioner

rza Związku Afryki Południowej i Wielkiej Brytanji;	l'Union de l'Afrique du Sud en Grande-Bretagne;	for the Union of South Africa in Great Britain;
Za Wolne Państwo Irlandzkie:	Pour l'État Libre d'Irlande:	For the Irish Free State:
p. William Thomas COSGRAVE, Prezesa Rady Wykonawczej;	M. William Thomas COSGRAVE, Président du Conseil Exécutif;	Mr. William Thomas COSGRAVE, President of the Executive Council;
Za Indie:	Pour l'Inde:	for India:
Wielce Szanownego Lorda CUSHENDUN, Kanclerza Księstwa Lancaster, Sekretarza Stanu dla Spraw Zagranicznych a. i.;	Le Très Honorable Lord CUSHENDUN, Chancelier du Duché de Lancastre, Secrétaire d'État pour les Affaires Étrangères <i>par intérim</i> ;	The Right Honourable Lord CUSHENDUN, Chancellor of the Duchy of Lancaster, Acting Secretary of State for Foreign Affairs;
Jego Królewska Mość Król Włoch:	Sa Majesté le Roi d'Italie:	His Majesty the King of Italy:
Hrabiego Gaetano MANZONI, Swego Ambasadora Nadzwyczajnego w Paryżu;	Le Comte Gaetano MANZONI, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Paris;	Count Gaetano MANZONI, his Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary at Paris;
Jego Cesarska Mość Cesarz Japonji:	Sa Majesté l'Empereur du Japon:	His Majesty the Emperor of Japan:
Hrabiego UCHIDA, Radcę Tajnego;	Le Comte UCHIDA, Conseiller Privé;	Count UCHIDA, Privy Councillor;
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:	Le Président de la République de Pologne:	The President of the Republic of Poland:
p. A. ZALESKIEGO, Ministra Spraw Zagranicznych;	M. A. ZALESKI, Ministre des Affaires Étrangères;	Mr. A. ZALESKI, Minister for Foreign Affairs;
Prezydent Republiki Czeskosłowackiej:	Le Président de la République Tchèque-Slovaque:	The President of the Czechoslovak Republic:
p. Doktora Edwarda BENESZA, Ministra Spraw Zagranicznych;	M. le Docteur Eduard BENEŠ, Ministre des Affaires Étrangères;	Dr. Eduard BENEŠ, Minister for Foreign Affairs;
którzy, po zakomunikowaniu sobie swych pełnomocnictw uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na artykuły następujące:	qui, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont tombés d'accord sur les articles suivants:	who, having communicated to one another their full powers found in good and due form, have agreed upon the following articles:

Artykuł I.

Wysokie Strony Umawiające się oświadczają uroczyście imieniem Swoich ludów, że potępiają uciekanie się do wojny celem załatwiania sporów międzynarodowych i wyrzekają się jej jako narzędzia polityki narodowej w ich wzajemnych stosunkach.

Artykuł II.

Wysokie Strony Umawiające się uznają, że załatwienie i rozstrzygnięcie wszystkich sporów i konfliktów bez względu na ich naturę lub pochodzenie, które mogłyby powstać między nimi, winno być osiągnięte zawsze tylko za pomocą środków pokojowych.

Artykuł III.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany przez Wysokie Strony Umawiające się wymienione w

Article I.

Les Hautes Parties Contractantes déclarent solennellement au nom de leurs peuples respectifs qu'elles condamnent le recours à la guerre pour le règlement des différends internationaux, et y renoncent en tant qu'instrument de politique nationale dans leurs relations mutuelles.

Article II.

Les Hautes Parties Contractantes reconnaissent que le règlement ou la solution de tous les différends ou conflits, de quelque nature ou de quelque origine qu'ils puissent être, qui pourront surgir entre elles, ne devra jamais être recherché que par des moyens pacifiques.

Article III.

Le présent Traité sera ratifié par les Hautes Parties Contractantes désignées dans le préam-

Article I.

The High Contracting Parties solemnly declare in the names of their respective peoples that they condemn recourse to war for the solution of international controversies, and renounce it as an instrument of national policy in their relations with one another.

Article II.

The High Contracting Parties agree that the settlement or solution of all disputes or conflicts of whatever nature or of whatever origin they may be, which may arise among them, shall never be sought except by pacific means.

Article III.

The present Treaty shall be ratified by the High Contracting Parties named in the Preamble in

wstępie, zgodnie z wymaganiami ich konstytucji, i wejdzie w życie pomiędzy niemi skoro tylko wszystkie dokumenty ratyfikacyjne złożone zostaną w Waszyngtonie.

Traktat niniejszy, gdy wejdzie w życie jak to przewiduje paragraf poprzedni, pozostanie otwarty tak długo, jak długo tego będzie potrzeba do przystąpienia doń wszystkich Mocarstw Świata.

Każdy dokument stwierdzający przystąpienie poszczególne Mocarstwa będzie złożony w Waszyngtonie i Traktat, natychmiast po złożeniu takiego dokumentu, wejdzie w życie pomiędzy Mocarstwem, które w ten sposób zgłosiło swoje przystąpienie i innymi Mocarstwami Umawiającymi się.

Obowiązkiem Rządu Stanów Zjednoczonych będzie dostarczenie każdemu Rządowi wymienionemu we wstępie i każdemu Rządowi, który przystąpi później do niniejszego Traktatu, uwierzytelnionego odpisu niniejszego Traktatu, i każdego z dokumentów ratyfikacyjnych lub aktów przystąpienia. Będzie również obowiązkiem Rządu Stanów Zjednoczonych telegraficznie notyfikowanie wymienionym Rządom każdego dokumentu ratyfikacyjnego i aktu przystąpienia natychmiast po ich złożeniu.

NA DOWÓD CZEGO odnośni pełnomocnicy podpisali Traktat niniejszy sporządzony w języku francuskim i w języku angielskim, które to oba teksty mają jednakową moc obowiązującą, i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Sporządzono w Paryżu dnia dwudziestego siódmego sierpnia tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku.

(L. S.) *Gustaw Stresemann*
 (L. S.) *Frank B. Kellogg*
 (L. S.) *Paul Hymans*
 (L. S.) *Ari Briand*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *W. L. Mackenzie King*
 (L. S.) *A. J. McLachlan*
 (L. S.) *C. J. Parr*
 (L. S.) *J. S. Smit*
 (L. S.) *Liam T. MacCosgair*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *G. Manzoni*
 (L. S.) *Uchida*
 (L. S.) *August Zaleski*
 (L. S.) *Dr. Eduard Beneš*

bule, conformément aux exigences de leurs constitutions respectives, et il prendra effet entre elles dès que tous les instruments de ratification auront été déposés à Washington.

Le présent Traité, lorsqu'il aura été mis en vigueur ainsi qu'il est prévu au paragraphe précédent, restera ouvert aussi longtemps qu'il sera nécessaire pour l'adhésion de toutes les autres Puissances du monde. Chaque instrument établissant l'adhésion d'une Puissance sera déposé à Washington et le Traité, immédiatement après ce dépôt, entrera en vigueur entre la Puissance donnant ainsi son adhésion et les autres Puissances contractantes.

Il appartiendra au Gouvernement des États-Unis de fournir à chaque Gouvernement désigné dans le préambule et à tout Gouvernement qui adhérera ultérieurement au présent Traité une copie certifiée conforme dudit Traité et de chacun des instruments de ratification ou d'adhésion. Il appartiendra également au Gouvernement des États-Unis de notifier télégraphiquement auxdits Gouvernements chaque instrument de ratification ou d'adhésion immédiatement après dépôt.

EN FOI DE QUOI, le Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité établi en langue française et en langue anglaise, les deux textes ayant force égale, et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, le vingt-sept Août mil neuf cent vingt-huit.

(L. S.) *Gustaw Stresemann*
 (L. S.) *Frank B. Kellogg*
 (L. S.) *Paul Hymans*
 (L. S.) *Ari Briand*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *W. L. Mackenzie King*
 (L. S.) *A. J. McLachlan*
 (L. S.) *C. J. Parr*
 (L. S.) *J. S. Smit*
 (L. S.) *Liam T. MacCosgair*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *G. Manzoni*
 (L. S.) *Uchida*
 (L. S.) *August Zaleski*
 (L. S.) *Dr. Eduard Beneš*

accordance with their respective constitutional requirements, and shall take effect as between them as soon as all their several instruments of ratification shall have been deposited at Washington.

This Treaty shall, when it has come into effect as prescribed in the preceding paragraph, remain open as long as may be necessary for adherence by all the other Powers of the world. Every instrument evidencing the adherence of a Power shall be deposited at Washington and the Treaty shall immediately upon such deposit become effective as between the Power thus adhering and the other Powers parties hereto.

It shall be the duty of the Government of the United States to furnish each Government named in the Preamble and every Government subsequently adhering to this Treaty with a certified copy of the Treaty and of every instrument of ratification or adherence. It shall also be the duty of the Government of the United States telegraphically to notify such Governments immediately upon the deposit with it of each instrument of ratification or adherence.

IN FAITS WHEREOF the respective Plenipotentiaries have signed this Treaty in the French and English languages both texts having equal force, and hereunto affix their seals.

Done at Paris, the twenty-seventh day of August in the year one thousand nine hundred and twenty-eight.

(L. S.) *Gustaw Stresemann*
 (L. S.) *Frank B. Kellogg*
 (L. S.) *Paul Hymans*
 (L. S.) *Ari Briand*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *W. L. Mackenzie King*
 (L. S.) *A. J. McLachlan*
 (L. S.) *C. J. Parr*
 (L. S.) *J. S. Smit*
 (L. S.) *Liam T. MacCosgair*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *G. Manzoni*
 (L. S.) *Uchida*
 (L. S.) *August Zaleski*
 (L. S.) *Dr. Eduard Beneš*

Zaznajomiwszy się z powyższym Traktatem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

Warszawa, dn. 1 marca 1929 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta
Rzeczypospolitej
Prezes Rady
Ministrów:

(—) *K. Bartel*

Minister Spraw
Zagranicznych:
(—) *August Zaleski*

Après avoir vu et examiné ledit Traité, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons qu'il sera inviolablement observé.

En Foi de Quoi Nous avons donné les Présentes, revêtues du Sceau de la République.

Varsovie, le 1 Mars 1929.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République

Le Président du Conseil des Ministres:

(—) *K. Bartel*

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) *August Zaleski*

